
[2021-10-RE](#)

Causa 2021-10-RE

(Rubio García c/ Principat d'Andorra)

Número de registre 38-2021. Recurs d'empara

Sentència del 19 d'abril del 2021

BOPA núm. 48, del 28 d'abril del 2021

En nom del Poble Andorrà;

El Tribunal Constitucional;

Atès l'escrit presentat i registrat al Tribunal Constitucional, el 28 de gener del 2021, per la representació processal del Sr. Daniel Rubio García, mitjançant el qual interposa un recurs d'empara contra els autes del 7 d'octubre del 2020, del 7 de desembre del mateix any i del 14 de gener del 2021, dictats per la Sala Penal del Tribunal Superior de Justícia, per una presumpta vulneració dels drets a la jurisdicció, a un procés degut, a la defensa i al recurs, reconeguts a l'article 10 de la Constitució, així com del dret a la llibertat, reconegut a l'article 9 de la Constitució, i, atès que demana al Tribunal Constitucional, amb caràcter principal, pel que fa a l'aute del 14 de gener del 2021, que declari la vulneració dels drets a un procés degut, a la defensa i al recurs, "*per no haver suspès els terminis, disposant d'un nombre molt menor de dies (4) per formular el recurs, per no disposar de cap altre company al despatx col·lectiu per substituir-me, en estar tots de baixa mèdica, i per no haver respectat la baixa mèdica els òrgans jurisdiccionals en aquesta causa i en d'altres, retrotraient el present procediment al moment anterior a dictar-se dita resolució*"; amb caràcter subsidiari, pel que fa als autes del 7 d'octubre i del 7 de desembre del 2020, que declari "*la vulneració dels drets a la defensa i al recurs en matèria penal, per no estar prevista legalment l'extemporaneïtat no podent inadmetre a tràmit els procediments*", pel que fa al primer aute, que declari "*la vulneració dels drets al procés degut i al recurs en matèria penal per manca de competència del TSJ en l'admissió o no a tràmit dels recursos d'apel·lació formulat contra la sentència del Tribunal de Corts del 27 de juliol del 2020*", i, "*declarar la vulneració del dret a la jurisdicció per manca de tutela judicial efectiva, en no contenir les resolucions judicials la corresponent signatura, retrotraient el present procediment al moment anterior a dictar-se dites resolució*". Així mateix, demana que es decreti la seva llibertat mentre se substancia aquest procediment constitucional, tenint en compte el greu perjudici que li suposa el seu empresonament;

Vista la Constitució, especialment els articles 9, 10, 41.2, 98 c) i 102;

Vista la Llei qualificada del Tribunal Constitucional, especialment el títol IV, capítols primer i sisè;

Vist l'acte del Tribunal Constitucional del 17 de febrer del 2021 que va admetre a tràmit, sense efectes suspensius, aquesta causa;

Vist l'escrit d'al·legacions presentat i registrat al Tribunal Constitucional, el 9 de març del 2021, pel Ministeri Fiscal;

Vistes les conclusions formulades dintre de termini per la part recurrent i pel Ministeri Fiscal;

Escollat l'informe del magistrat ponent, Sr. Joan Manel Abril Campoy;

1. Antecedents processals davant les jurisdiccions ordinàries

1.1. El 27 de juliol del 2020, el Tribunal de Corts va dictar una sentència mitjançant la qual condemnava el Sr. Daniel Rubio García com a còmplice dels Srs. Sergio Rubio García i Marc Alves Merelas en la comissió d'un delictes major d'importació de marihuana en gran quantitat per a tràfic d'estupefaents a la pena de 2 anys de presó i al pagament d'una multa de 10.000,00 €.

1.2. El 4 de setembre del 2020, la representació processal del Sr. Daniel Rubio García va formular un recurs d'apel·lació contra aquesta sentència.

1.3. El 7 d'octubre del 2020, la Sala Penal del Tribunal Superior de Justícia va dictar un acte en què, entre d'altres, acordava la inadmissió a tràmit d'aquest recurs d'apel·lació per tal com havia estat presentat fora de termini.

El 19 d'octubre del 2020, el Tribunal de Corts va dictar un acte de fermesa i d'execució de la condemna, ordenant l'ingrés immediat del recurrent a la presó i requerint el pagament de la multa imposada.

1.4. El 22 d'octubre del 2020, la representació processal del recurrent va formular un incident de nul·litat d'actuacions per tal com considerava que s'havien vulnerat els seus drets a la jurisdicció, a la defensa i al recurs, reconeguts a l'article 10 de la Constitució.

1.5. El 7 de desembre del 2020, la Sala Penal del Tribunal Superior de Justícia va desestimar l'incident de nul·litat esmentat i va confirmar el seu acte d'inadmissió a tràmit del recurs d'apel·lació.

1.6. La representació processal del recurrent va interposar un recurs d'apel·lació contra l'acte del 7 de desembre del 2020, que va ser desestimat per la Sala Penal del Tribunal Superior de Justícia mitjançant un acte del 14 de gener del 2021, posteriorment esmenat per un error material, el 18 de gener del mateix any.

1.7. El 28 de gener del 2021, la representació processal del Sr. Daniel Rubio García va interposar un recurs d'empara contra els actes del 7 d'octubre del 2020, del 7 de desembre del mateix any i del 14 de gener del 2021, dictats per la Sala Penal del Tribunal Superior de Justícia, per una presumpta vulneració dels drets a la jurisdicció, a un procés degut, a la defensa i al recurs, reconeguts a l'article 10 de la Constitució, així com del dret a la llibertat, reconegut a l'article 9 de la Constitució.

2. Argumentació jurídica

2.1. Argumentació del recurrent

- La part recurrent sosté, en primer terme, que s'han vulnerat els drets a la defensa i al recurs en matèria penal en els autes del 7 d'octubre i del 7 de desembre del 2020, dictats per la Sala Penal. Ho afirma, perquè considera que el Codi de procediment penal no preveu la inadmissió del recurs formulat extemporàniament i que la desestimació per aquest motiu hauria de ser extraordinària i excepcional. Així mateix, manifesta que l'aplicació de la sentència del 25 d'abril del 2008, dictada pel Tribunal Constitucional en la causa 2007-32 i 33-RE, en què s'accepten les al·legacions presentades fora de termini pel Ministeri Fiscal, avala la seva argumentació.

- En segon terme, al·lega que s'han vulnerat els drets al procés degut i al recurs, atès que l'afirmació d'acord amb la qual l'admissió o no del recurs correspon a la Sala Penal no s'ajusta a la realitat, ja que el Tribunal de Corts no solament remet les actuacions, sinó que també tramita el recurs, sense que es pugui inadmetre el recurs *inaudita parte*.

Assenyala que, en matèria penal, es troba reconeguda la doble instància i en no poder recórrer l'aute d'inadmissió també s'infringeix el dret al recurs.

- En tercer terme, afirma que s'ha vulnerat el dret a la jurisdicció per manca de tutela judicial efectiva, ja que les resolucions judicials no estan signades. L'aute del 7 d'octubre del 2020 està només signat pel president i l'aute del 14 de gener del 2021 no està signat i no inclou la rúbrica en la resta de fulls. Segons l'article 179 del Codi de procediment penal les resolucions col·legiades han d'estar signades per tots els membres del Tribunal, atès que les resolucions judicials han de complir unes formalitats mínimes. Afegeix que la remissió a l'article 58 de la Llei 16/2020, del 4 de desembre, de noves mesures excepcionals i urgents per la situació d'emergència sanitària, no esdevé aplicable a aquest cas, alhora que considera que el Codi de procediment judicial, com a Llei qualificada, és jeràrquicament superior a la Llei 16/2020 esmentada.

- En quart terme, entén que l'aute del 14 de gener del 2021 vulnera els drets al procés degut, al recurs i a la defensa. El lletrat disposava de 13 dies hàbils per interposar l'incident de nul·litat. Des de la notificació de la resolució judicial del 7 de desembre del 2020, donada la situació de la seva baixa mèdica, només va disposar de 4 dies hàbils, de manera que no és una situació igual a la de la resta de lletrats. Aquest lletrat forma part d'un despatx col·lectiu, que està integrat per la seva esposa, la qual també va estar de baixa i confinada. Tampoc l'argument de la presentació d'altres escrits per part del mateix lletrat davant del Tribunal Superior de Justícia pot reeixir, ja que es tracta d'una causa diferent, en què la magistrada no va voler suspendre el termini del recurs, perquè afectava a la llibertat. L'aute esmentat afirma que en cas de força major la suspensió dels terminis està justificada.

- Per acabar, demana al Tribunal Constitucional, amb caràcter principal, pel que fa a l'aute del 14 de gener del 2021, que declari la vulneració dels drets a un procés degut, a la defensa i al recurs, amb caràcter subsidiari, pel que fa als autes del 7 d'octubre i del 7 de desembre del 2020, que declari la vulneració dels drets a la defensa i al recurs en matèria penal. Així mateix, demana que es decreti la seva llibertat mentre se substancia aquest procediment constitucional, tenint en compte el greu perjudici que li suposa el seu empresonament.

2.2. Argumentació de la Sala Penal del Tribunal Superior de Justícia

- L'aute del 7 d'octubre del 2020, exposa (Considerant II) que la resolució apel·lada es va notificar al condemnat i al seu lletrat el 27 de juliol del 2020, data d'inici del còmput dels 15 dies per interposar recurs d'apel·lació. Degut a l'habilitació dels dies 1 a 15 d'agost, el termini finalitzava el 2 de setembre del 2020, mentre que l'escrit d'interposició es va presentar el 4 de setembre, de manera que aquest recurs ha de ser inadmès a tràmit.

- L'aute del 7 de desembre del 2020 resol l'incident de nul·litat plantejat per la representació processal del recurrent. En el primer considerant aquesta Sala interpreta les disposicions dels articles 199 i 200 del Codi de procediment penal i entén que la resolució a la qual es refereix l'article 201 d'aquest mateix Codi, atribueix la competència sobre l'admissibilitat del recurs al Tribunal Superior de Justícia, que en ser la segona instància ofereix una garantia més eficaç dels drets a la defensa i al recurs.

- La regulació de les formalitats i dels terminis té per finalitat assegurar la bona administració de la justícia i el respecte del principi de seguretat jurídica, ja que si no existís cap termini el processat podria decidir sobre la fermesa d'una sentència i no s'evitaria el desordre ni la inseguretat jurídica.

- L'aute del 7 d'octubre esmentat que inadmet el recurs d'apel·lació ha estat deliberat pels tres magistrats de la Sala Penal i signat pel president i la secretària judicial.

- L'aute del 14 de gener del 2021 estableix que el 7 de desembre del 2020 es va notificar l'aute que desestimava l'incident de nul·litat i que precisava que el recurrent disposava de 13 dies per formular recurs d'apel·lació contra aquest darrer aute. El termini per formular el recurs d'apel·lació esmentat finalitzava l'11 de gener del 2021 i l'escrit es va presentar el 12 de gener del 2021. La situació de baixa mèdica no pot donar lloc a la suspensió o al perllongament dels terminis de recurs, els quals són improrrogables. Amb motiu de l'excepcional situació sanitària, només en el cas en què l'advocat no es pot fer substituir, o en el cas què es tracta d'una compareixença personal, es pot procedir a la suspensió del tràmit corresponent. Aquesta suspensió solament seria admissible si l'advocat es trobés materialment impossibilitat per substanciar el tràmit, però aquest no és el cas en aquesta causa, ja que el lletrat forma part d'un despatx col·lectiu i ja que l'advocat ha presentat escrits davant del Tribunal Superior de Justícia mateix durant el període de la seva baixa (concretament, vegeu les recusacions presentades el 23 de desembre del 2020).

2.3. Argumentació del Ministeri Fiscal

- El Ministeri Fiscal entén que dels articles 199 i 200 del Codi de procediment penal no es pot deduir que el Tribunal de Corts sigui competent per admetre a tràmit el recurs d'apel·lació, mentre que d'aquests preceptes sí que es desprèn de manera imperativa que el recurs esmentat ha d'interposar-se dins dels 15 dies següents a la notificació de la resolució.

- Pel que fa a l'aparença de manca de deliberació col·legiada, l'aute precisa que la resolució ha estat deliberada per tres magistrats i que ha estat signada pel president, sense que això pugui causar cap tipus d'indefensió.

- Finalment, argumenta que si bé el lletrat va estar en situació de baixa mèdica, va presentar la seva alta amb efectes a partir del 7 de gener del 2021 i, per tant, li restaven quatre dies per presentar el recurs, i afegeix que durant el període de baixa va presentar escrits en altres actuacions.

- Per acabar, manifesta que s'oposa a aquest recurs d'empara en no desprendre's de les actuacions

cap vulneració del dret a la jurisdicció, ni del dret a la llibertat.

3. Fonaments jurídics del Tribunal Constitucional

3.1. El recurs d'empara no converteix el Tribunal Constitucional en una tercera instància ni en un tribunal suprem; l'únic objecte del recurs d'empara és el de verificar que les decisions impugnades estiguin motivades i es fonamentin en un raonament jurídic que no sigui il·lògic ni absurd i que no vulnerin cap dels drets protegits per l'article 10 de la Constitució.

3.2. Com a qüestió prèvia s'ha d'advertir que l'objecte del recurs d'empara se circumscriu en les sentències que desestimen, en fase de recurs, les demandes presentades en un procediment urgent i preferent, els autes que desestimen o inadmeten en fase de recurs els incidents de nul·litat o les resolucions judicials fermes dictades pel Tribunal Superior de Justícia (article 86 de la Llei qualificació del Tribunal Constitucional).

Aleshores, només poden integrar els motius d'un recurs d'empara els pronunciaments de la resolució judicial ferma del Tribunal Superior de Justícia que lesionin els drets reconeguts en els capítols III i IV del títol II de la Constitució, amb excepció de l'article 22, així com els pronunciaments de l'aute que resolgui l'incident de nul·litat. En aquest sentit, l'examen del recurs d'empara s'ha de limitar als pronunciaments continguts en l'aute del 7 d'octubre del 2020, dictat per la Sala Penal, i que inadmet a tràmit el recurs d'apel·lació, i en els autes del 7 de desembre del 2020 i del 14 de gener del 2021, que analitzen, respectivament, l'incident de nul·litat i el recurs contra la desestimació d'aquest.

3.3. Efectuades les precisions anteriors, el primer motiu del recurs s'adreça a denunciar la vulneració dels drets a la defensa i al recurs (article 10 de la Constitució), ja que segons el parer de la representació processal del recurrent, la inadmissió d'un recurs s'ha de considerar com a excepcional i extraordinària, alhora que sosté que la sentència d'aquest Tribunal del 25 d'abril del 2008, recaiguda en la causa 2007-32 i 33-RE, avala aquesta interpretació.

Aquest primer motiu pot ser analitzat conjuntament amb el segon motiu del recurs d'empara, en què es denuncia la vulneració dels drets al procés degut i al recurs, atès que l'afirmació que l'admissió o no del recurs correspon a la Sala Penal, no s'ajusta a la realitat, perquè el Tribunal de Corts no solament remet les actuacions, sinó que també tramita el recurs, sense que es pugui inadmetre el recurs *inaudita parte*.

La representació processal del recurrent assenyala igualment que, en matèria penal, es troba reconeguda la doble instància i en no poder recórrer l'aute d'inadmissió també s'infringeix el dret al recurs.

La fixació d'un termini per a la interposició dels recursos respon a una clara protecció de la seguretat jurídica, atès que no es pot deixar oberta la possibilitat que, en qualsevol moment, una de les parts, a qui la resolució judicial li sigui lesiva, pugui qüestionar-la. En aquest sentit, els terminis es qualifiquen com a improrrogables i responen a una adequada administració de justícia.

Des d'aquesta òptica, no s'aprecia cap vulneració dels drets a la defensa, a un procés degut, al recurs o a la doble instància en matèria penal. En efecte, la doble instància es troba reconeguda en matèria penal i el recurrent podia interposar recurs contra la sentència del Tribunal de Corts davant de la Sala Penal del Tribunal Superior de Justícia. No obstant això, aquest recurs, d'acord amb les

disposicions dels articles 199 i 200 del Codi de procediment penal, s'ha d'interposar en el termini de quinze dies des de la notificació de la resolució judicial. Com ja s'ha raonat, la fixació d'un termini per recórrer respon a un anhel lloable de seguretat jurídica, de manera que la interposició fora de termini comporta la inadmissió del recurs, perquè les formalitats referides es troben al servei de la seguretat jurídica i de la bona administració de justícia.

3.4. Sostenir que la inadmissió a tràmit ha de ser excepcional i extraordinària, només es pot compartir des de l'òptica que els lletrats coneixen l'ordenament jurídic i, en defensa dels interessos dels seus clients, han de formular els recursos de manera oportuna i conformement amb les exigències legals requerides. Malgrat la precedent asseveració, la interpretació que realitza la Sala Penal dels articles 199, 200 i 201 del Codi de procediment penal és conforme a la raó i a la lògica, i porta a la conclusió que el Tribunal que ha de resoldre el recurs (tribunal *ad quem*) és competent per decidir l'admissió a tràmit o no del recurs, mentre que al Tribunal de Corts (tribunal *a quo*) li correspon encarregar-se de la tramitació i de l'elevació dels autes al Tribunal Superior de Justícia.

La doble instància existeix, però el recurrent ha d'interposar el seu recurs dins de termini i, si no ho fa, la conseqüència és la inadmissió a tràmit. Fins i tot, el recurrent ha pogut recórrer, per la via excepcional de l'incident de nul·litat, amb dues instàncies, contra l'acte d'inadmissió. Finalment, cal afegir que la sentència del 25 d'abril del 2008 d'aquest Tribunal Constitucional esmentada per la representació processal del recurrent, no presenta la necessària similitud o identitat dels relats històrics per tal de poder ser emprada com a precedent en aquesta causa.

3.5. El tercer motiu del recurs d'empara s'adreça a denunciar la vulneració del dret a la jurisdicció per la manca de tutela judicial efectiva, pel fet que les resolucions judicials no havien estat degudament signades. La representació processal del recurrent precisa que l'acte del 7 d'octubre del 2020 només està signat pel president i que l'acte del 14 de gener del 2021 no està signat i tampoc inclou la rúbrica en la resta de fulls. Al·lega que segons l'article 179 del Codi de procediment penal, les resolucions col·legiades han d'estar signades per tots els membres del Tribunal, ja que les resolucions judicials han de complir unes formalitats mínimes.

La situació d'indefensió o de vulneració del dret a la jurisdicció requereix que la persona que al·lega aquesta vulneració ha d'haver patit un menyscapte en el seu dret i ha d'haver vist disminuïdes les possibilitats de defensa dels seus drets subjectius. En el cas que ens ocupa, l'acte del 7 d'octubre del 2020, està signat pel president de la Sala Penal i per la secretària judicial, la qual dona fe que l'acte és fruit de l'acord dels magistrats que componen aquella Sala.

Quant a l'acte del 14 de gener del 2021, la secretària judicial, la qual disposa de fe pública judicial, expressa que aquest va ser deliberat i votat per la Sala competent.

Conseqüentment, el fet que no apareguin totes les signatures dels magistrats en la resolució judicial notificada o que només hi consti la del president, no ha limitat els drets a la defensa del recurrent, ni li ha produït cap altra vulneració del seu dret a la jurisdicció, ja que la persona investida de la fe pública judicial, el secretari judicial, assevera que aquestes resolucions van ser signades pel president en nom dels magistrats (veg. l'acte del 7 d'octubre del 2020) o que els magistrats que integren la Sala van deliberar i van assolir l'acord notificat (veg. l'acte del 14 de gener del 2021).

3.6. En darrer terme, la representació processal del recurrent entén que l'acte del 14 de gener del 2021 vulnera els drets a un procés degut, al recurs i a la defensa, al·legant que disposava de 13 dies hàbils per interposar recurs contra la desestimació de l'incident de nul·litat. Des de la notificació de la resolució judicial, el 7 de desembre del 2020, donada la situació de baixa mèdica, només va disposar

de 4 dies hàbils, de manera que la seva situació no era la mateixa que la de la resta de lletrats en aquella causa.

Ara bé, tampoc en aquest cas es pot apreciar l'existència de la vulneració dels drets a un procés degut i a la defensa pel fet que durant el termini per interposar el recurs, el lletrat es trobés de baixa mèdica, perquè, com han posat de manifest tant la Sala Penal com el Ministeri Fiscal, el lletrat del recurrent no es va trobar de baixa durant tot el període per interposar el recurs, sinó que li restaven quatre dies per a fer-ho, destacant alhora que aquest lletrat va presentar altres escrits, entre d'altres, un escrit del 23 de desembre del 2020, en unes altres actuacions.

La possibilitat real d'interposar recurs dins del termini previst per a fer-ho –no ja en el recurs d'apel·lació contra la sentència del Tribunal de Corts, sinó respecte del recurs contra l'aute que desestimava l'incident de nul·litat-, i el fet d'haver presentat altres escrits en diverses actuacions, comporta que no s'ha infringit el dret al procés degut ni tampoc el dret a la defensa, ja que el lletrat del recurrent hagués pogut interposar el recurs dins el termini atorgat i, si no ho va fer, va ser per causes que li són imputables.

3.7. La desestimació d'aquest recurs d'empara implica en matèria de costes processals (veg. l'article 92.4 de la Llei qualificada del Tribunal Constitucional) la imposició de les costes generades al recurrent.

Decisió:

En atenció a tot això que s'ha exposat, el Tribunal Constitucional, per l'autoritat que li confereix la Constitució del Principat d'Andorra,

Ha decidit:

1. Desestimar el recurs d'empara interposat per la representació processal del Sr. Daniel Rubio García contra els autes del 7 d'octubre del 2020, del 7 de desembre del mateix any i del 14 de gener del 2021, dictats per la Sala Penal del Tribunal Superior de Justícia.

2. D'acord amb l'article 92.4 de la Llei qualificada del Tribunal Constitucional, imposar a la part recurrent les costes processals derivades de la desestimació del seu recurs d'empara.

3. Publicar aquesta sentència, d'acord amb allò que disposa l'article 5 de la Llei qualificada del Tribunal Constitucional, al *Butlletí Oficial del Principat d'Andorra*.

I així, per aquesta sentència nostra, que ha de ser notificada a la representació processal del Sr. Daniel Rubio García, al president del Tribunal de Corts, al president del Tribunal Superior de Justícia i al Ministeri Fiscal ho pronunciem, manem i signem a Andorra la Vella, el 19 d'abril del 2021.

Josep-D. Guàrdia Canela
President

Jean-Yves Caullet
Vicepresident

Joan Manel Abril Campoy
Magistrat

Dominique Rousseau

Magistrat